

Vytěžování Dat

Cvičení 6 – SOM

Self Organizing Map

Miroslav Čepek, Michael Anděl

4. 11. 2014

Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Fakulta elektrotechnická, ČVUT

- ▶ V dnešním cvičení vám ukážeme SOM Toolbox.
- ▶ Před použitím jej musíte stáhnout a rozbalit.
- ▶ SOM Toolbox se nachází na
`http://www.cis.hut.fi/somtoolbox/`.

- ▶ Až SOM Toolbox stáhnete, rozbalte jej do "nějaké" složky (ideálně tam, kde máte ostatní vaše zdrojové soubory). Doporučuji nechat soubory SOM Toolboxu v jednom podadresáři.
- ▶ Tento podadresář musíte přidat do cesty, kde Matlab hledá skripty.
- ▶ Pravým tlačítkem klikněte na adresář se SOM Tooleboxem a vyberte "Add to Path" "Selected Folder and Subfolders".

- ▶ Společně projdeme demo skripty, které ukazují všechny možnosti SOM Toolboxu.
- ▶ Pokud si někdy nebudete vědět rady, projděte si tato demo znovu a většinou v nich najdete, co potřebujete.
- ▶ Dema spustíte příkazy `som_demo1`, `som_demo2`, `som_demo3` a `som_demo4`.

- ▶ Načtěte data pomocí `load iris_dataset.`
- ▶ Normalizujte data pomocí `data = som_normalize(irisInputs)`

- ▶ Vytvořte náhodně inicializovanou mapu pomocí `som_randinit`.
- ▶ Pokud potřebujete vytvořit prázdnou mapu, použijte `som_map_struct`.
- ▶ `map = som_randinit(data, 'msize', [10 8], 'lattice', 'hexa')`
- ▶ Pro trénování použijte `som_batchtrain(map, data)` (druhá možnost je `som_seqtrain`).
- ▶ Variantou je použití funkce `som_make`, která vytvoří SOM síť, inicializuje ji a naučí ji.

- ▶ Zobrazení dat pomocí PCA
  - ▶ Výpočet PCA hodnot: `tmp = pcaproj(data, 2)`
  - ▶ Zobrazení `scatter(tmp(:,1), tmp(:,2))`
- ▶ Barevné rozlišení tříd:
  - ▶ `y = cell2mat(irisTargets)`
  - ▶ `scatter(tmp(irisTargets(1,:) == 1,1), tmp(irisTargets(1,:) == 1,2), 'ok')`
  - ▶ `hold on`
  - ▶ `scatter(tmp(irisTargets(2,:) == 1,1), tmp(irisTargets(2,:) == 1,2), '+r')`
  - ▶ `scatter(tmp(irisTargets(3,:) == 1,1), tmp(irisTargets(3,:) == 1,2), '*b')`

- ▶ Zobrazte U-Matici `som_show`.
- ▶ `som_show(map, 'umat', 'all')`.
- ▶ Jak zobrazit, který neuron je reprezentantem pro která data?
- ▶ Musíme použít `som_show_add` a k U-Matici přidat informace o počtu a typu dat.
- ▶ Nejprve je potřeba zjistit, který neuron je BMU pro které vstupní instance. K tomu slouží `som_hits`.
- ▶

```
h1 = som_hits(map, data(irisTargets(1,:) == 1,:)); h2 = som_hits(map, data(irisTargets(2,:) == 1, :));
```
- ▶

```
som_show_add('hit', h1, 'MarkerColor', [1 0 0]); som_show_add('hit', h2, 'MarkerColor', [0 1 0]);
```


- ▶ Zobrazte U-Matici `som_show`.
- ▶ `som_show(map, 'umat', 'all')`.
- ▶ Jak zobrazit, který neuron je reprezentantem pro která data?
- ▶ Musíme použít `som_show_add` a k U-Matici přidat informace o počtu a typu dat.
- ▶ Nejprve je potřeba zjistit, který neuron je BMU pro které vstupní instance. K tomu slouží `som_hits`.
- ▶ `h1 = som_hits(map, data(irisTargets(1,:) == 1,:)); h2 = som_hits(map, data(irisTargets(2,:) == 1, :));`
- ▶ `som_show_add('hit', h1, 'MarkerColor', [1 0 0]); som_show_add('hit', h2, 'MarkerColor', [0 1 0]);`

- ▶ Je potřeba zjistit, která fóra se odlišují a naopak která jsou těžko rozlišitelná.
- ▶ Pomocí SOM shlukování (praktické povídání bude příště) vytvořte shluky dodaných dokumentů.
- ▶ Dokumenty obsahují zprávy z několika diskusních fór. Každé fórum má jeden adresář a každá zpráva v něm je jeden soubor.
- ▶ Ze stránek předmětu (cvičení) stáhněte tato data.
- ▶ Z dokumentů extrahujte důležitá slova a příznakové vektory pomocí rozšíření rapidmineru pro textmining.
- ▶ Takto extrahovaná data uložte do CSV souboru.

Zadání domácího úkolu (2)

- ▶ Tento CSV soubor načtěte do MATLABu pomocí funkce `dlmread` (nebo podobné).
- ▶ Pomocí SOM Toolboxu shlukněte načtená data a pomocí různých vizualizací zobrazte výsledky shlukování.
- ▶ Za pomoci vizualizací učiňte závěry, která fóra jsou si podobná z pohledu použitých slov (strojově obtížně odlišitelná) za pomoci text-miningu a která naopak zle odlišit jednoduše.
- ▶ Pomocí funkce `kmeans_clusters` zjistěte, kolik segmentů v datech je. A pomocí funkce `som_cplane` si zobrazte, které neurony patří do stejného clusteru. Pomocí `som_hits` zobrazte, které typy dokumentů jsou ve kterých neuronech a pak učiňte závěr, které dokumenty jsou si podobné.

- ▶ Tokeny (slova) jsou odděleny znaky, která nejsou písmena.
- ▶ Doporučuji, abyste vyfiltrovali příliš krátká slova (řekněme kratší než 5 znaků) a často se vyskytující slova (stopwords) – předložky, spojky, ...
- ▶ Pro hledání kořenů slov použijte Porterův algoritmus.
- ▶ Volitelně můžete zkusit zkontruovat n-gramy (tokeny sestávající se z více slov) – doporučuji maximálně 3 slova.
- ▶ Také doporučuji odstranit slova, která se vyskytují příliš řídky (příliš málo -krát).

- ▶ Zpráva bude obsahovat:
- ▶ Popis proudu v Rapidmineru, kterým jste vyextrahovali příznaky z dokumentů a jeho screenshot (alespoň důležité části).
- ▶ Popis postupu, jakým jste vytvořili SOM síť a její vizualizace.
- ▶ Vytvořené vizualizace a jejich popis.
- ▶ Závěr o tom, zda se diskusní fóra podobají nebo ne (případně která).

- ▶ som_demo1, som_demo2, som_demo3, som_demo4
- ▶ som_randinit
- ▶ som_make
- ▶ som_quality
- ▶ som_show
- ▶ Kompletní dokumentaci všech funkcí naleznete na <http://www.cis.hut.fi/projects/somtoolbox/package/docs2/somtoolbox.html>

- ▶ Pokud se chcete podívat, jak se textmining provádí v Rapidmineru, doporučuji následující sérii videí:
  - ▶ http://www.youtube.com/watch?v=hpvda_Rfg3s
  - ▶ <http://www.youtube.com/watch?v=EjD2M4r4mBM>
  - ▶ <http://www.youtube.com/watch?v=vhMzUi-FMy0>
  - ▶ <http://www.youtube.com/watch?v=ToxzfYECxOU>
  - ▶ <http://www.youtube.com/watch?v=BRvjWLwSScQ>
  - ▶ <http://www.youtube.com/watch?v=9I0BcMuhPe8>
- ▶ Video přednáška o Textminingu
http://videlectures.net/ess07_grobelnik_twdmI/

Užitečné zdroje o Textminingu (2)

- ▶ http://eprints.pascal-network.org/archive/00000017/01/Tutorial_Marko.pdf
- ▶ <http://www.cs.sunysb.edu/~cse634/presentations/TextMining.pdf>